

קונטרס

טיב האמדים

אמדים נעימים ועובדות קודש
להאיר הלבבות ולדומם הנפשות

שבת החודש

מלוקט מטיב אוצרו של
הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

שנת תשפ"ה

טיב

להכנס לכל חג ומועד באוירה והכנה לאוירה
עם כל הגישמאק וכטעם נפלא

ספר

טיב האמרים

אמרים נעימים ועובדות קודש
להאיר הלבבות ולדומם הנפשיות

מועדי השנה

אוצר גדול של מאמרים וסיפורים
לשלחן יום טוב

כרך ב

חודש אלול
סליחות
ראש השנה
עשׂו"ת
יום הכיפורים
סוכות
שמחת תורה
חנוכה
שוכנ"ם
ט"ז בשבט
ארבע פרשיות
פורים

כרך א

פסח
ספירת העומר
פסח שני
ל"ג בעומר
עד"ח סיון
חג השבועות
כ' סיון
י"ז בתמוז
בין המצרים
תשעה באב
ט"ז באב

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב': 0733-22-76-09

מתקשרים • מזמינים • מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

שבת החודש

והתחדשתם

"החודש הזה לכם" (ב, ב) ופירש רש"י הק' "הראהו לבנה בחידושה ואמר לו כשהירח מתחדש יהיה לך ראש חודש".

למעשה זוהי המצוה הראשונה שנאמרה למשה בהיותו עדיין במצרים, והוא אבן יסוד לכל חגי ישראל, התלויים בקביעת ראש חודש.

קביעת כל חגי ישראל תלויה בראש חודש, וקביעת ראש חודש מסרה הקדוש ברוך הוא לעמו ישראל, וכן איתא בילקוט שמעוני "החודש הזה לכם - הוא מסור בידכם, ואין אתם מסורים בידו".

חכמינו הרחיקו לכת עוד יותר ולא זו בלבד שעם ישראל הוא עצמו הקובע את החדשים והמועדים שלו, אלא יתר על כן, הקדוש ברוך הוא כביכול תלוי כעת בבית הדין הגדול שבירושלים, ומצפה למוצא פיו. וכה איתא בילקוט שמעוני (פרשת בא רמז קצא) "רבי פנחס ורבי חלקיה בשם רבי סימון: מתכנסים מלאכי השרת אצל הקדוש ברוך הוא ואומרים לפניו, רבונו של עולם אימתי ראש השנה? והוא אומר להם, ולי אתם שואלים? אני ואתם נשאל לבית דין של מטה!

כח זה שקיבלנו לחדש את החודש ואת המועדים כולם, זה מה שנותן לנו כוחות להתחדש בעבודת השם. בזכות זה שקיבלנו את הכח לחדש את החודש, בזכות זה יש לנו את הכח להתגבר נגד הנסיונות של הבעל דבר ואפי' אם ח"ו נכשלנו פה ושם עדיין לא אבדה תקוה,

כל יהודי יש לו את הכח בכל פעם שרוצה להתחדש - לפתוח דף חדש בעבודת השם^א.

צדקת דרכו, שהיה חכם עדיף מנביא. הוא ראה את העתיד שיהיה דור קשה מאד, ובפרט לצעירי הצאן. כנודע, שלפני מלחמת העולם השניה היה סחף אדיר של כל מיני תנועות נער שונות ומשנות למיניהן שקמו בישראל, והרבה מאד מבחורי ישראל נפלו ברשתן, רחמנא ליצלן. היה זה מכרח השעה לבסס הדק היטב את קהלות הקדש והחסידיות, ולקרב לבות בחורי ישראל באהבה, בכסופין ובזמירות קדש לקל חי בשבתות ובימים טובים וכדומה. בזה הציל לב הנער מטמיעה ומהתבוללות, שלא ילכו אחר הפתיון שהציעו להם תנועות החפשיים למיניהם, מאחר שהיה להם בתוך החסידות מספיק חמימות [וארעמקייט] ופעילות וכו'.

אחריו כבר היו עוד כמה חסידיות שהלכו בדרכו, ושתפו את הבחורים בעריכת ה'שלחנות' וכדומה, כדי להציל את הדור הצעיר. כפי שנהוג כיום בכל החצרות, ואף בין ה'צאנזער אייניקלעך' כידוע.

בהזדמנות אחת בתחלת שנות הנהגתו, נפגש פעם הקדשת ציון עם אחד מגדולי האדמורי"ם שבדורו. מסביב נכחו באותו מעמד חסידים רבים שהצטופפו לשמע שיח סוד שרפי קדש של הצדיקים הגדולים ביניהם. היה זה בתקופה הראשונה שלאחר החדוש והשנוי ששנה בענין הבחורים, כשעדין

א. בחצרות הקדש שמגזע חסידות צאנו וענפיה, היו מקפידים בעבר שלא ישתתפו הבחורים הצעירים בעריכת השלחנות, ובשאר הארועים שבחצר הקדש, כאשר הורה וחנוך אותו זקן בעל ה"דברי חיים" זיע"א.

סיבת הקפדה זו היתה, כדי שינצלו הבחורים את כל זמנם בשלמות במבחר שנות הבחורות, ועם כל מרץ הנעורים הלוהט, אך ורק ללמוד בגפ"ת ובעיון עמק ההלכה. רב רבם של הארועים וה'טישים' ושאר עניני החסידות, היו מיעדים בעקר לאברכים.

גם הלמוד בספרי חסידות והעסק בהם, היה מיעד בעקר לאברכים, ולא הרשו לבחורים לעסק הרבה בספרי חסידות, כדי שלא יתבטלו מעקר למודם הנגלה, ותהיה דעתם מישבת ומקדשת אך ורק לעומקה של סוגיא וברור ההלכה, כדרך בית צאנו לדורותיה.

נרם משנתמנה הרבי הקדוש בעל "קדשת ציון" מבאבוב לאדמור"ר, שנה בזה מדרכי אבותיו, וצוה על כל הבחורים כלם מקטן ועד גדול להשתתף גם הם בעריכת השלחנות מדי שבת בשבתו. ואף כי בתחלה היה נראה כדבר חדוש, שהתקבל מעט בתמיהה, כאשר ידוע עד כמה הקפידו בצאנו שלא לשנות מאומה ממנהג האבות הקדושים; אבל לאחר תקופה הברר הדבר ונודעה

מהשפעת הגז, ויש סכנה גדולה בשאיפת האויר המרעל בגזים הרעילים, ולכן היו חיבים להשתטח על הארץ, ולתחב גם את הפנים באדמה, ולנשום מעט מעט דרך האדמה המסננת את האויר.

הגנרל האורח, שלפי גילו ומעמדו כבר לא השתתף אז בלחימה עצמה, ולא הכיר את הפצצות הללו, ואת דרכי המגננה מהן. כראותו את החיל כלו משתטח על פני הארץ, כולל המפקדים והקצינים, חרה אפו מאד, הוא רתח מזעם והחל זועק בכעס רב: "מה קורה כאן? מה זה הפחד שתוקף אתכם? מוגי לב שכמותכם! מדוע אינכם משיבים מלחמה שערה??? הנה אני כבר למעלה מחמשים שנה בצבא, מעולם לא נסוגונו ולא פחדנו מכלום! תמיד לחמנו בעז ובגבורה אדירה, תוך כדי סכון חיינו בחרוף נפש!!! והנה כאן רק שומעים קול פצצה אחת שאפלו לא נפלה על ראשכם, וכבר משתטחים ונופלים על הארץ??? מדוע אינכם תופסים את התותחים ויורים בחזרה לכוון מוצא האש?"

אולם המפקדים שבשטח, הסבירו לו היטב את שנוי צורת הלחימה, וכה אמרו לו: "שמע נא קצין אלוף עליון ונכבד! תדע לך שנשתנו כאן כל כללי הלחימה, מחמת שנוי התחמשת ודרכי לחימת האויב כנגדנו. מה שהיה טוב ונכון בימך, אינו בהכרח שמתאים גם ללחימה שבימינו! אם בזמנך היה צריך לקום ולירות בחזרה בתחמשת ובאש חיה, הרי כיום השתנו הכללים! מי שנשאר לעמד בשטח נפילת פצצת גז, הרי צועד הוא לקראת מות בטוח. כנגד

לא הכל הבינו עד כמה רחוקה ראיתו. בין השיחין שאל אותו האדמו"ר, על דבר השנוי ששנה ממנהג אבותיו בדרכי הנהגת הבחורים.

נענה הקדשת ציון ואמר: ברשותכם, אפתח בספור קטן שהתרחש לא מזמן בעת מלחמת העולם הראשונה. באותה מלחמה קשה שבין גרמניה לרוסיה, המציאו הרוסים לראשונה את פצצות הגז, שבמקום לירות אש וחמר נפץ, היו יורים גז קטלני, שהיה מסכן מאד מחמת התפשטותו על פני שטח ענק, וכך היו מבריחים בפצצות אלו את האויב.

השמועה על מחדלי המלחמה הגיעה גם לאזני הגנרלים הגרמנים, שלא הצליחו להבין מדוע אין החילים נלחמים כנגד הרוסים בחרוף נפש כדרכם. הם שלחו את אחד הגנרלים מרמי הדרג שבצבא, שירד הוא אל השטח כדי לרומם את מורל החילים.

ירד אפוא אותו גנרל אל חזית הלחימה, הסתובב ברב כבוד והדר בין המחנות, ונאם בפני החילים נאומים חוצבים ונרגשים על חובתם הגדולה לארץ מולדתם, ועל מסירותו של הלוחם עד טפת דמו האחרונה וכו'.

כאחת ההרצאות נפלה לפתע פצצת גז בקרבת מקום, ממש באמצע הרצאתו של הגנרל. תכף ומיד כשנשמעה נפילת אותה פצצה, השתטחו כל החילים בן רגע על הארץ, כפי שאמנו בפקדות ברורות שקבלו ממפקדיהם. כאשר בעדן ההוא היתה זו פצצה חדשה ומחדשת, ועדין לא המציאו את מסכות האב"ך המגנות

בני ישראל נבדלו מאומות העולם, בני ישראל מונין את עתותיהם וחגיהם על פי הירח. הירח מסמל את עם ישראל ומצינו הרבה פעמים בחז"ל שבני ישראל נמשלו לירח. וכשם שהירח מתמעט והולך מתמעט והולך עד שהוא נעלם מן העין והכל סבורים שאיננו עוד, ואז הוא זורח מחדש ומתרבה והולך ומתגדל והולך - כך גם עם ישראל אף אם כבר נתון הוא בשפל המדרגה ח"ו ודומה כי הנה שוקע הוא כליל, הריהו חוזר ומתנער משפלֹתו, חוזר וזורח במלוא אורו. וכשם שלעתיד לבוא יחזור אור הירח להאיר כאור החמה כמו שהיתה קודם מיעוטה כך לעתיד לבוא בני ישראל יאירו תמיד כאורו הגדול של החמה.

שבת החודש - שכולל בתוכו את כל החודש

הפתח לחודש ניסן עובר דרך 'שבת החודש', המקדימה לחודש ניסן, השבת בה מברכים את חודש ניסן, ואכן בהגיע חודש ניסן, אנו מצפים להתחדשות של עם ישראל באופן נצחי, בגאולה השלמה, המתקרבת ובאה בצעדי ענק. חז"ל הקדושים כבר גילו לנו (ר"ה יא, א): בניסן נגאלו ובניסן עתידיים להיגאל, וההכנות לפסח מסמלות בעיני רבים, את ההכנה לקראת בואו של משיח צדקנו. שמו של שבת זה כפי שהוא נקרא 'שבת החודש', יש במשמעות מילים אלו שהשבת

המצאת פצצת הגז החדשה, אין בררה כי אם להשתטח על הארץ, ולהציל את חיי החילים!!!

כן הדבר - סים בעל הקדשת ציון את דבריו בנדון דידן, בזמננו כאשר היצר הרע המציא דרכי לחימה מחדשות, ותנועות נער שונות ומשנות צומחות ומתחדשות חדשים לבקרים, וסוחפות אחריהם הרבה מאד בחורי קדש צעירי

הצאן, מן ההכרח לשנות את דרכי הלחימה כנגדם, ומה שהתאים לפני דורות במלחמת היצר אינו מספיק בדורותינו, עם התגברות אש הנסיונות והתאוות הבעורות וכו'. לכן הכרחתי לשנות בזה, ולצוות אף על הבחורים להשתתף בעריכת השלחנות וכדומה, כדי להחדיר בהם חיות וחמימות ואהבת קדש, שיהיו מחסנים כנגד הזרם הקשה של כחות הטמאה והחיצוניים!!!

הזו כוללת בתוכה את כל החודש, וכל השפעות החודש המבורך שבא לפנינו, כלולים ואצורים בשבת מיוחדת זו.

כך מצאנו כתוב בספה"ק 'ישמח ישראל' וז"ל: כל חודש ניסן הוא הכנה וטהרה לקדושת חג הפסח, וכמו שאנו אומרים (פיוט למוסף שבת החודש): 'הנה ימים המבורכים באים', שכל הימים ראויים לברכה מהא-ל המבורך, וראש חודש הוא הראש מהחודש, והכל טמיר וגנוז במוח ובמחשבה תחלה, כי הוא מלך על כל אבריו, ולכן נקרא ראש חודש, שכל התחדשות של החודש נגזו ונצפן בכח בראש חודש, ע"כ.

ואכן, תמיד קוראים אנו הקריאה של פרשת החודש בשבת שלפני ראש חודש, מלבד כשחל ראש חודש ניסן בשבת עצמו.

והנה, על פי דברי הזוהר הק' הנודעים (ח"ב פח, א) אודות גדולת שבת קודש: דההוא יומא מתברכין מיניה כל שיתא יומין וכו' [מאותו יום מתברכים כל ששת הימים], אנו למידים ש'שבת החודש' מזריחה לנו אור גדול של תשובה ואמונה על הימים הקרובים, היינו חודש שחל בו פסח. נמצא שקריאת פרשת החודש בשבת זה, בכוחה לעורר אותנו מתרדמתנו, ולהזכירנו להכין את עצמנו בקדושה ובטהרה בכל הכוונות הראויות לליל התקדש חג, וכאומרם ז"ל (ראש השנה טז, ב): חייב אדם לטהר עצמו ברגל. ועל ידי זה נוכל לזכות להרגיש את האור הגדול מקדושת היו"ט הבא עלינו לטובה.

הבה איפוא ממנו נקח לעבוד את ה' אלקינו לכונן את נפשותינו רוחינו ונשמותינו בהתחדשות איתנה לקראת הימים המבורכים של חודש האביב וביותר חג הפסח הקרב ובא.

לשכוח את התכלית אשר לשמה אנו מתפללים, לכן הוא קונה לעצמו סידור חדש מפעם לפעם בכדי להכניס התחדשות בעבודת התפילה.

אותו הרעיון נכון גם בסדר לימוד ספרי יראה וחסידות, שהלא

ב. רבי יצחק דוד גוטפארב זצ"ל, מנקיי הדעת שבירושלים, נוהג היה לעתים קרובות לקנות לעצמו 'סידור' חדש, והיה מסביר, שמאחר ואנו מתפללים שלוש פעמים מדי יום ביומו, עלולה עבודת התפילה להיכנס לתוך שגרה ורגילות ולאבד את החיות וההתלהבות,

שואלין ודורשין בהלכות הפסח - מיום הפורים עצמו

והנה נפסק בשו"ע (או"ח תכט, א) שואלין בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום. וכתבו האחרונים (הובא במ"ב שם ס"ק ב) ומתחילין מיום הפורים עצמו. נמצא אם כן, כי בפורים מתחילה ההכנה לפסח, ויש למצוא את הקשר שבין פורים לחג הפסח שחל שלשים יום אחריו.

אכן, ידוע החילוק שבין נס פורים לנס פסח, שנס פורים היה בדרך הטבע, משא"כ בפסח היו הניסים למעלה מגדר הטבע. ובאמת אלו שני סוגי ההנהגות הכלליות בהן מנהיג הקב"ה את עולמו: ההנהגה הטבעית, וההנהגה שהיא למעלה מהטבע.

לכן בחג הפורים שארע בו נס מתוך הנהגה טבעית, דבר בעתו מה טוב להתחזק באמונת אומן שאין שום מקרה בעולם כלל, ואפילו הדברים הטבעיים אף גם המה מאת השי"ת ואין עוד מלבדו, וכמו שבמצרים הכירו הכל כי 'אצבע אלקים היא', כך בנס פורים אפילו

ישנם כה הרבה ספרים טובים וחשובים, כל אחד עם המעלות שלו, ובכדי שלא נאבד את החשק וההתלהבות מומלץ להחליף כל תקופה את הלימוד לספר אחר, כך נישאר תמיד עם ההתלהבות של הלימוד, והלב יהיה פתוח הרבה יותר לקלוט את הדיבורים הקדושים, ועוד רווח, כי על ידי המעבר בכל תקופה לספר אחר אנו זוכים להעשיר את נפשותינו ביותר דרכים ואופנים בעבודת השי"ת, מאחר שספר אחד נוטה ליראה ואילו השני יותר לאהבה, כל ספר עם הדרך שלו העולה בית

ק-ל, וכולם כאחד משלימים זה את זה לחטיבה אחת של שלמות, ובאמת כך היה נוהג מו"ר הגה"ק רבי אברהם יורוביטש זצ"ל, שבכל תקופה התחזק עם לימוד בספר אחר.

עובדות אלו הם דוגמאות נפלאות של יהודים חשובים ומורמים מעם שחיפשו לעצמם עצות - ואף מצאו - כיצד להתגבר על הרגילות ועל ה'מצות אנשים מלומדה', זוהי הדרך אשר אנו צריכים ללכת בה, לחפש תמיד כל מיני רעיונות וטכסיסים כיצד להתחדש כנשר

שהיה נדמה כאילו הכל נעשה במקרה, וממרדכי ואסתר באה הישועה, בכל זאת נשנן לעצמנו כי גם שם היו הנסים אך ורק 'אצבע אלקים'. ובכח עבודה זו נוכל לעלות מעלה מעלה, וזו הכנה ראויה מבעוד מועד, עד שזוכים להשיג את ענין ההנהגה הבלתי טבעית המסמלת את חג הפסח וניסיו, וכמו שכותב הרמב"ן (שמות יג, טז) שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכולם נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם.

קושי השעבוד השלים

יידוע הקושיא שלכאורה קשה הרי הקב"ה אמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים ידוע תדע כי גר יהיה זרעך.. ארבע מאות שנה, ולבסוף עם ישראל יצאו רק לאחר מאתים ועשר שנים.

התשובה לכך היא בגלל קושי השעבוד שנשתעבדו המצרים בעם ישראל בגלל זה זכו ליגאל בפחות זמן, נמצאים אנו איפוא למדים כי אדרבה הסבל הרב שהיה נראה לעין שסבלו עם ישראל - וכמו שאמר משה רבינו 'ומאז באתי אל פרעה הרע לעם הזה' - אדרבה זה עצמו היה לטובה שבגלל זה נסבב שיצאו עם ישראל מוקדם מהזמן, בטרם שקעו בשער הנ' של הטומאה.

מאחר יותר, לאחר שכבר פרצה המלחמה, החליטו השלטונות האנגליים לשים ידם על כל האזרחים הזרים, אולי מתוך חשש שמא יש ביניהם מרגלים והגלו אותם באניות לאוסטרליה הרחוקה, שם שהו עד סיום המלחמה.

ממשיך ר' שלום, סיפר ראש ישיבה מפורסם מלונדון על מעשה הצלה נפלא, שהתרחש באחת מאניות הפליטים הגולים הללו, שבה נסע גם

נעורכי ולהכניס התחדשות בתורה ובמצוות, דבר זה הוא באפשרותנו ותלוי אך ורק בנו.

ג. סיפר הגאון ר' שלום שבדרון זצ"ל: בערב פרוץ מלחמת העולם השניה, הצליחו יהודים רבים לצאת ממדינות שבהן כבר היתה נכרת ידו של הצורך הנאצי, ולהגר לאנגליה, שהתירה להם להיכנס ולהתגורר בתוכה. אבל היו הם במעמד של זרים, בלי לקבל תעודות של אזרחים.

המדרש אומר על 'החודש הזה לכם ראש חדשים', שבני ישראל מונים את השנה לפי הירח, הירח הוא סמל של עם ישראל, כשם שהירח מתמעט והולך מתמעט והולך עד שנעלם מן העין ונראה שלא יהיה עוד ובכל זאת זורח הוא מחדש ומתרבה והולך כך גם עם ישראל אף אם כבר נתון הוא בשפל המדריגה ודומה כי שוקע הוא כליל ח"ו, הריהו חוזר ומתנער משפלותו, חוזר וזורח במלוא אורו, וכשם שלעתיד לבוא יתמלא אור הירח כאור החמה וכאור שבעת ימי בראשית, כך יהיה גם עתידו של עם ישראל.

אשריכם ישראל

והנה מתקרבים אנו לחג הפסח הקדוש, אשר ההוצאות אז בבתי כל ישראל גדולות עד מאד, ובמיוחד בבתי המקפידים מאד על החומרות מבית אביהם מדורי דורות, שאז ההוצאות גדולות יותר. ו'מי

האחרון גילו שרב החובל זורק חפצים רבים מהספינה ועצרו כדי לבדוק את החפצים וגילו מכתבים כתובים בשפה גרמנית והסיקו שכנראה על סיפון האניה ישנם שבויים גרמניים ולכן נמנעו מלפגוע בה ולהטביעה. הם עקבו אחרי האניה עד שהגיעה לאוסטרליה ורק לאחר שהנוסעים ירדו שם לחוף והאניה יצאה לדרכה חזרה לאנגליה, פוצצו אותה והיא טבעה במצלולות ים.

נמצא איפה שנקמתו ואכזריותו של רב החובל האנגלי הן אשר הביאו את ההצלה ומה שחשבו קודם לכן למכה קשה בשבילם ורעה גדולה שנשלחה משמים - אדרבה היתה טובה שאין כמוה, בבחינת כל מה דעביד רחמנא לטב עביד (ברכות ס, ב).

אחיו: באמצע ההפלגה בלב ים, שמע רב החובל האנגלי ידיעות קשות על הצלחות הגרמנים ותבוסות האנגלים במלחמה, וחמתו בערה בו, ומתוך כעסו על הזרים שנמצאים באנייתו, נקט מעשה של נקמה וזרק את מזוודותיהם לים, וכך נשאר כל הנוסעים והיהודים בתוכם ללא חפציהם האישיים, מה שגרם להם צער ויגון רב.

והנה שלושים שנה לאחר מכן סיפר פרופסור בהרצאה באחת האוניברסיטאות באנגליה, כי הגרמנים בלשו במעמקי הים אחר אניות אנגליות והיו מטביעים אותם בלב ים באמצעות צוללות שלהם, אבל קרה פעם שהגרמנים היו מוכנים כבר להטביע אניה של גולים לאוסטרליה וברגע

כעמך ישראל, שנושאים על כתפם הוצאות כה כבירות, והכל באהבה רבה ובחיבה יתירה לכבוד ה' יתברך, למרות שהם מטופלים במשפחות ברוכות ילדים כן ירבו, וההוצאות בבית הם גדולות מאד במשך כל השנה, ובפרט בתקופה האחרונה כאשר המצב הכללי הוא בכי רע בעולם כולו, ובמיוחד כאן בארצנו הקדושה.

זכר רמז לנו הפייטן (יוצרות לפר' החודש), מעלת חשיבות זה החודש - חודש ניסן: החודש אשר ישועות בו מקיפות. ואם יש תורה יש קמח (עיי' אבות ג, יז), וצריך להאמין באמונה שלימה ובבטחון גמור, כי מי שאמר לקיים את התורה ומצוותיה, הוא גם זן ומפרנס אותנו, ונותן את הכח והיכולת לקיים את רצונו יתברך שמו מתוך הרחבה בגשם וברוח, כמקרא שכתוב (תהילים לד, יא): ודורשי ה' לא יחסרו כל טובי.

ד. ומדי דברי בו, בנושא הפרנסה בריוח, אבקש להעביר כאן סיפור נפלא. מעשה ביהודי כפרי, שהיה נוהג להביא סכומי כסף גדולים להרה"ק החוזה מלובלין זיע"א, וביום מן הימים נהפך עליו הגלגל, וכל רכושו ירד במצולות, עד שלא היה לו עוד סיבה למה להופיע במעון קדשו של ה'חוזה', שהרי נשאר נקי מכל נכסיו, ומעתה הוא עסוק במקצועו הבזוי בהיותו משמש כ'סבל' עובד הנושא משאות מהכא להתם.

האשה, בצר לה, ניסתה לשכנע את בעלה כי יעשה כדברי הכומר, שכן מדובר ב'פיקוח נפש' ממש, והיא הציעה לקבל דתם בלב ולא במעשה, ובכך יצילו את עצמם מהעניות המשועת והבלתי נסבלת, המכלה בנפשם כל חלקה טובה.

דבריה התקבלו אצל בעלה והסכים לרעיון שהציעה. אך בטרם יפנה לכומר לאשר את בקשתו באופן חיובי, החליט הבעל ללכת לבית הכנסת לבקש סליחה מאת הקב"ה, שהרי מכאן ואילך הוא לא יבא יותר לביה"כ"נ. ואכן כך עשה, הוא בא לבית הכנסת, פתח את ארון הקודש לרווחה ותינה את כל צערו, על כל מה שעבר עליו בתקופה האחרונה, והסתת הכומר, ותוספת לחצים של אשתו, ולסיכום

והנה, בסמוך למעונו היה דר כומר, שהיה מעיר לו רבות: ראה והביטה, כי אתה מתפלל ואין תפילתך מתקבלת בשמים, בא נא והתחבר עם דתנו ותעשה כמונו, ואני מבטיחך נאמנה שתחזור להתפרנס, ויגדלו רווחיך יותר מאז.

כל ימי, וקובע עתים לתורה וכו', ואע"פ כן יד ה' היתה בי, שירדתי מנכסי ונשארתי בעירום ובחוסר כל.

השיב לו ה'חזוה' - הגאב"ד: הרי מול זה עשית עבירה פלונית, וברוח קדשו תיאר בפניו, בדיוק את אשר עשה.

הודה האיש בכך, אך הוסיף, שאין זה מוצדק לטעמו, שהרי גם חבריו עשה כמוהו, והוא לא נענש כך.

וכך היה כמה פעמים, שה'חזוה' חושף עבירה שעשה בהצנע, והוא בלית ברירה מודה כי כן היה, אלא שטענתו בצידו שלא גרע מאיש פלוני שעשה כמוהו.

סיכום הדיון היה: שאמנם לפי הטענות, לא מגיע לו כלום, וזאת בשל העבירות שעשה. אך היות והקב"ה מקיים התורה, והוא עושה לפניו משורת הדין כמו שלמדו זאת חז"ל (ב"מ טז, ב ועוד) מהפסוק (דברים ו, יח): ועשית הישר והטוב. על כן, קבל נא על עצמך לשוב בתשובה שלמה על עוונותיך, וה' יתברך יחזיר לך את העושר כבתחילה, בתוך ירח ימים. ושב הביתה בשמחה כש'פסק הדין' בידו.

בתום חודש ימים מאז שפסק הבית-דין כי בתוך חודש ישוב הונו אליו, הזמינו עשיר אחד, שיבא לשאת ארגז גדול עד בית מלונו. מיודענו זה ששימש כ'סבל', עשה מלאכתו נאמנה, אך המתין עד בוש, כדי שיבוא העשיר לשלם לו על עמלו, ולא בא. משראה גם בעל המלון שאותו עשיר בוש לבא, פקד על ה'סבל' שיפנה משם את המשא הכבד שהניח

הוא מפטיר ואומר שהוא עושה צעד מוזר זה בלית ברירה.

בשובו לביתו, סיפר לאשתו את דבר בקשת הסליחה שהיה היום בביה"כ, והוסיף: שעם הקב"ה כביכול הוא כבר הסתדר, אבל עכשיו הוא חייב גם לנסוע אל הרבי לשאול את פיו. ולמרות שאשתו עשתה את כל האמצעים להניאו מכך, לא אבה לשמוע לה, והועיד מיד את פעמיו לבית החוזה מלובלין - רבו משכבר הימים.

בהיכנסו לבית הרבי, פתח ואמר לפניו: לא באתי עתה בתור חסיד, אלא בתור אחד שהיה עשיר בתחילה וירד מנכסיו ונהיה 'סבל' בזוי, ועכשיו אני מתכוון להצטרף לדת הכומרים, על פי הבטחתו של הכומר, שאם אעשה כן אשוב לעשירותי כבתחילה. הדברים הללו שאני מרצה לפני הרבי, הרציתי גם בבית הכנסת לנוכח 'ארון הקודש', ועתה באתי להיפרד מהרבי.

השיבו הרבי בטוב טעם: הסכת ושמע, בנוהג שבעולם, כשיש לאחד טענות על זולתו, הרי הוא מזמינו לדין, ומי שמפסיד בדין - משלם לזולתו. הבה נזמין את הקב"ה כביכול ל'דין תורה', ואת אשר יפסוק הבית-דין כה יהיה.

הסכים לכך, אותו 'חסיד', וזימן החוזה עוד שני זיינים, והוא בעצמו שימש כ'גאב"ד'. ופנה מיד אל זה האיש, וביקש ממנו לגולל טענותיו נגד ה' כביכול.

ופתח ואמר: הייתי נותן הרבה צדקה, ולא מפסיד שום תפילה בציבור

בניסן נגאלו

והנה זה עומד אחר כותלינו לעמוד בפתחו של חודש הגאולה, שהוא כולל את כל חדשי השנה, כמאמר הקב"ה למשה (שמות יב, ב): 'החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה, וסוד גדול גילו לנו חז"ל (ר"ה יא, א), כי בניסן נגאלו ובניסן עתידין ליגאל, במהרה בימינו.

הרי ברור הוא, כי כל יהודי בכל מצב שהוא, כואב את חורבן בית המקדש וצער השכינה, וחי עם האמונה התמימה העוברת אצלנו מדור דורים, אודות ביאת משיח צדקנו שיביא את בשורת הגאולה ובנין בית הבחירה, והנה עתה ניצבים אנו בזמן שבו מגלים לנו חז"ל כי זהו זמן הגאולה. כמה אם כן גדולה ההתרגשות הבאה מעומק התקווה וההשתוקקות הזו.

ולכן, בראש ובראשונה, יש לעורר ולהתעורר בחודש זה, החל מן הרגע שבו אנו פותחים את תפלות ראש חודש ניסן, כאשר נזכיר בתפילה 'ולירושלים עירך ברחמים תשוב' ו'את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח', עלינו להתבונן ללא הרף בסגולת חודש זה, ולהרבות בהתרפקות אל הגאולה הנכספת, אליה מצפים עם בני ישראל בכל מקומות מושבותיהם, מזה כאלפיים שנה בקירוב, תוך מחשבה של אחריות גדולה ועצומה הבאה עם פלגי דמעות ולב רוגש, לבל נחמיץ חס ושלוש גם בזו השנה את השעה, ונצטרך חס ושלוש לחכות שוב עד לשנה הבאה בארעא דישראל.

וידועים דברי מרן האר"י הק' זיע"א, שבכל פעם שאומרים בתפילה 'ומצפים תמיד לישועה', יש לכוין למצוה הגדולה של צפיה לישועה, ולבל יבוש ויכלם כשישאלוהו לעתיד את השאלה הנוקבת:

בבית המלון. בלית ברירה, שינס הסבל' שוב את מתניו והולך את הארגז הישר לבית הפרטי. ויהי בבואו הביתה, פתח את הארגז ואורו עינו, בראותו שהוא

צפית לישועה? כמו שאמרו חז"ל (שבת לא, א) שזה הוא מה ששואלים את האדם בעלותו השמימה¹.

בימים אלו במיוחד יש לצפות לישועה, והיו צדיקים שלאחר אפיית המצות היו מאחלים לעצמם, הלוואי שלא יוכלו לאכול את המצות, מפני שיבא משיח צדקנו, ויבנה בית המקדש ויקריבו הפסח בטהרה, ונצטרך שהכל יהיה בטהרה. וזאת, למרות שהכנת המצות אצלם היתה עבודה קשה שהשקיעו בה און והון רב².

ייהי רצון שיתקיים בנו בניסן נגאלו ובניסן עתידים ליגאל, אמן.

מקום בו מוכרים צאן, ועמד ובכה שם בכי גדול, עד שהגוי-המוכר הזכירו ללכת לבית הכנסת. ובשמעו את קול הצאן התבטא ואמר שהצאן שואגים ובוכים, על שבמקום להקריבם לקרבן פסח הם נמצאים בידי הישמעאלים.

1. ומספרים על אחד הגדולים שלאחר אפיית המצות בערב פסח ביקש ויחל לביאת המשיח, כדי שנזכה לאכול המצה עם הקרבן פסח. והעיר לו מאן דהו הלא איתא שאין בן דוד בא בערבי שבתות ויו"ט. והשיב, שבתחילה יבא, ותשבי יתרץ גם קושיא זו...

מלא מטבעות ושטרי כסף, והשתומם להיווכח כי שוויים מדוייק לסכום הונו שירד לטמיון.

זכותו של הרה"ק מלובלין זיע"א, תגן בעדנו שנזכה לחוג את חג המצות בדיצות, באושר ועושר, בנחת והרחבה, אמן.

ה. יש אגרת בו מתאר הגה"ח המקובל רבי אשר זעליג מרגליות זצ"ל כיצד הלך עם הגה"ק מבארניב זיע"א בערב פסח אחר חצות סמוך למקום המקדש לומר סדר קרבן פסח. וכשחזרו, ראו